

РЕПРОДУКТИВНІ ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК ДОСЛІДЖЕННЯ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Головащук А. П.

*асистент кафедри приватного та публічного права
Київського національного університету технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

У юриспруденції правам людини завжди приділялась значна увага. З розвитком науки та технологій постає питання необхідності належного захисту прав людини. Зокрема, із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій виникає потреба у дослідженні та захисті репродуктивних прав людини, оскільки застосування сучасних досягнень науки та медицини повинно відбуватись без порушення прав людини.

Питання захисту репродуктивних прав людини привертає увагу не лише науковців. У законодавстві Європейського Союзу чимало нормативних актів, які присвячені репродуктивним правам людини. Розглянемо деякі нормативні акти Європейського Союзу у сфері репродуктивних прав людини. Парламентська асамблея Ради Європи прийняла Рекомендацію 1046 «Використання ембріонів і плодів людини в цілях діагностики, терапії, наукових досліджень, промислового використання і торгівлі» від 24.09.1986 року. У цій рекомендації зазначено, що людські ембріони і плоди вимагають поведження гідного людини, отже, використання цих матеріалів і тканин повинно бути обмежене і підконтрольне терапевтичним цілям, для досягнення яких не існує інших способів. Використання ембріонів або плодів і вилучення їх тканин з метою діагностики та лікування виправдане тільки в разі, якщо дотримуються принципи і мають місце умови, зазначені в Додатку до Рекомендації. У документі пропонується заборонити будь-яке створення людських ембріонів шляхом штучного запліднення з метою проведення досліджень при їх житті або після смерті [1].

Резолюція 1399 (2004) та Рекомендацію 1675 (2004) «Європейська стратегія заохочення сексуального та репродуктивного здоров'я та прав» передбачають, що право на сексуальне і репродуктивне здоров'я має на увазі, що люди в змозі мати взаємні і безпечні відносини, вільні від примусу або насильства. Приватні особи і пари повинні мати можливість регулювати свою фертильність без несприятливих або небезпечних наслідків. Згідно з цим документом Парламентська Асамблея Ради Європи закликає держави-члени: працювати разом, щоб розробити європейську стратегію для просування сексуального та репродуктивного здоров'я і прав, а також підготувати, прийняти і здійснювати всеосяжні національні стратегії з охорони сексуального і репродуктивного здоров'я [2].

Резолюція 1394 (2004) «Залучення чоловіків, особливо молодих людей, в області репродуктивного здоров'я» визначає, що є кілька областей репродуктивного здоров'я, які стосуються чоловіків такою ж мірою, як і жінок, а саме плану-

вання сім'ї та репродуктивне здоров'я чоловіків (особливо зростання чоловічого безпліддя). Зазначеним документом Парламентська Асамблея закликає уряди держав членів Ради Європи до співпраці з відповідними партнерами з метою: поліпшення доступу чоловіків до послуг з охорони репродуктивного здоров'я, забезпечення того, щоб послуги в галузі планування сім'ї в клініках повинні надаватися чоловікам, а також проходження тестування, лікування, поради та консультації з планування сім'ї повинні бути доступні для чоловіків [3].

Рекомендація 675 (1972) «Контроль народжуваності і планування сім'ї в державах-членах Ради Європи» цим документом урядам держав-членів Ради Європи рекомендується проводити навчання з питань планування сім'ї [4].

У 2011 році Європейський комітет з питань правової співпраці Ради Європи прийняв проект рекомендації про права та правовий статус дітей та відповідальність батьків. Цей документ рекомендує затвердити правила щодо законного батьківства в контексті використання допоміжних репродуктивних технологій, але в ньому не міститься спроб гармонізувати практики стосовно сурогатного материнства [5, с. 8].

Важливі принципи стосовно охорони репродуктивного здоров'я закладені в основі стратегії для всіх країн європейського регіону ВООЗ: «Здоров'я – 21: Основи політики досягнення здоров'я для всіх в Європейському регіоні ВО-ОЗ». Завданням цієї політики передбачено забезпечення доступу населення до служб репродуктивного здоров'я [6, с. 12].

Із зазначеного вище можемо зробити висновок, що у актах Європейського Союзу у сфері репродуктивних права та репродуктивного здоров'я здебільшого увага приділена питанням пов'язаним з правом на охорону репродуктивного здоров'я, а саме: охороні репродуктивного здоров'я; доступності послуг з планування сім'ї та служб з репродуктивного здоров'я; праву особи самостійно без тиску планувати сім'ю.

Подальші наукові дослідження та аналіз законодавства Європейського Союзу у сфері репродуктивних прав людини є одним з пріоритетних завдань для юриспруденції в Україні.

Література:

1. Рекомендація 1046 «З використанню ембріонів і плодів людини в цілях діагностики, терапії, наукових досліджень, промислового використання і торгівлі» прийнята 38-ю черговою сесією Парламентської асамблеї Ради Європи від 24.09.1986 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/994_070

2. Resolution 1399 (2004) and Recommendation 1675 (2004) on a «European strategy for the promotion of sexual and reproductive health and rights» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=17257&lang=EN&search=RXVyb3BIYW4gc3RyYXRIZ3kgZm9yIHRoZSBwcm9tb3Rpb24gb2>

Ygc2V4dWFsIGFuZCByZXByb2R1Y3RpdmUgaGVhbHRoIGFuZCByaWdodHN8Y29ycHVzX25hbWVfZW46lk9mZmljaWFsIGRvY3VtZW50cyI=

3. Resolution 1394 (2004) on «The involvement of men, especially young men, in reproductive health» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=17252&lang=EN&search=4oCcVGhIIGludm9sdmVtZW50IG9mIG1lbiwgZXNwZWNPYWxseSB5b3VuZyBtZW4sIGlulHJlcHJvZHVjdGI2ZSBoZWVsdGjigJ18Y29ycHVzX25hbWVfZW46lk9mZmljaWFsIGRvY3VtZW50cyI=>

4. Recommendation 675 (1972) on «Birth control and family planning in Council of Europe member States» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=14709&lang=EN&search=Tm8ulDY3NXxb3JwdXNfbmFtZV9lbjoiT2ZmaWNpYWwgZG9jdW1lbnRzlg==>

5. Міжнародний досвід законодавчого регулювання питання використання репродуктивних технологій (включаючи сурогатне материнство) / Укладач: Аліна Брашовяну – Київ, 2013. – 60 с.

6. Білінська М.М. Перспективи державної політики України щодо охорони репродуктивного здоров'я / М.М. Зілінська, С.Є. Мокреців // Держава та регіони. Сер. Держ. Упр. – 2010. – Вип. 2. – С. 196–200.

ПОЗОВИ ПРО ЗАХИСТ НЕВИЗНАЧЕНОГО КОЛА СПОЖИВАЧІВ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Даниляк А. В.

студентка IV курсу юридичного факультету

Науковий керівник: Резникова М. О.

*кандидат філософських наук, доцент кафедри цивільного,
трудового та господарського права юридичного факультету*

*Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Основним видом цивільного судочинства визнається позовне провадження. В цивільному процесі під позовним провадженням розуміють вид провадження, в якому розглядається спір про право цивільне, тобто спір, який виникає з цивільних, сімейних, трудових і кооперативних правовідносин. Позовне провадження є основним видом провадження, що притаманне цивільному процесу з давніх часів [1].

Процесуальним засобом захисту прав особи у позовному провадженні є позов. Під позовом слід розуміти в широкому контексті звернення до суду за захистом порушеного або оспорюваного права, що було спричинено діями або